છગનલાલ મોતીરામ શાહ કૃત

પહેલા ધોરણ માટે

મુખગણિત શિક્ષક ભાગ ૨

સર્વ હક સ્વાધીન
કિંમત ૦-૧-૯
પોસ્ટેજ જુદું.
ફેબ્રુઆરિ
સને ૧૯૩૦

છગનલાલ મોતીરામ શાહ
શાહપોર, સુરત.

છગનલાલ મોતીરામ શાહ.
'મુખગણિત શિક્ષક' વગેરેના કર્તા શાહપોર—સુરત.

દેશી રાજ્યોમાં પ્રુફ્રુસ્ટ બુકસ, ઈનામ અને લાયબ્રેરી
માટે મંજુર થએલો અને કેળવણી ખાતાના
અધિકારી સાહેબો તેમજ વિદ્વાન સદ્ગૃહસ્થોના
ઉત્તમ સર્ટિફિકેટ પામેલો
પહેલા ધોરણનો

મુખગણિત શિક્ષક ભાગ ૨.

રચનાર—છગનલાલ મોતીરામ શાહ.
"ડિકટેશન શિક્ષક" વગેરેના કર્તા.
રચનારનું ઠેકાણું—શાહપોર-સુરત.

પ્રસિદ્ધ કર્તા—છગનલાલ મોતીરામ શાહ.
પ્રસિદ્ધ કરવાનું ઠેકાણું—શાહપોર-સુરત.

આવૃત્તિ ૧૩ મી.

છાપનાર—નારાયણરાવ લક્ષ્મણરાવ નીકમ.
છાપવાનું ઠેકાણું-શ્રી 'શંકર' પ્રીન્ટીંગ પ્રેસ, ચૌટાના પુલ ઉપર-સુરત.
કિંમત પોણા બે આના. પોષ્ટેજ જુદું.

જગનલાલ મોતીરામ શાહ કૃત.

પહેલા ધોરણનો મુખગણિત શિક્ષક. ભાગ ૨

સંખ્યા શિક્ષણ. મનોયત્ન ૧.

૧) એકથી સો સુધી અવળા બોલો. એકથી સો સુધી ગણો.

૨) સોથી એક સુધી (અવળા) ઉતારતા બોલો.

૩) સો સુધીમાંના એકી અંક બોલો.

૪) સો સુધીમાંના બેકી અંક બોલો.

૫) એકમાં બબ્બે ઉમેરતા ૯૯ સુધી બોલી જાઓ.

૬) બેમાં બબ્બે ઉમેરી ૧૦૦ સુધી બોલો.

૭) સો સુધીમાંના એકી અંક (અવળા) ઉતરતા બોલી જાઓ.

૮) સો સુધીમાંના બેકી અંક ઉતરતા (અવળા) બોલો.

૯) એકી અંકમાં દસ ઉમેરો. દસમાં એકી અંક ઉમેરો.

૧૦) બેકી અંકમાં દસ ઉમેરો. દસમાં બેકી અંક ઉમેરો.

૧૧) ૫૧, ૬૭, ૧૯, ૪૫, ૭૨, ૮૩, ૨૮, ૮૪, ને ૭૬ માં ૧૦ ઉમેરીએ તો કેટલા થાય? (સૂચના:-દસકમાં એક વધારવો) અને ૧૦ બાદ કરીએ તો કેટલા રહે? (સૂચના:-દસકમાંથી એક બાદ કરવો)

૧૨) ૭૭, ૮૪, ૨૮, ૭૩, ૭૧, ૪૫, અને ૩૯માંથી ૯ જાય તો કેટલા રહે? ૮ ઉમેરીએ તો કેટલા થાય?

૧૩) ૫૩+૩, ૬૭+૭, ૬૯+૯, ૮૭+૭, ૯૫+૫ કેટલા?

૧૪) ૪૪+૪, ૫૨+૨, ૬૬+૬, ૮૮+૮, ૩૦+૦, કેટલા?

૧૫) ૫[illegible]−૩, ૫૭−૬, ૬૯−૮, ૩૭−૩. કેટલા?

૧૬) ૪૪−૯, ૫૨−૭: ૬૬−૮, ૩૦−૫ કેટલા?

૧૭) એક આંકડાની મોટામાં મોટી અને નાનામાં નાની સંખ્યા લખો.

૧૮) એક દસક, ત્રણ દસક, પાંચ દસક, આઠ દસક, અને નવ દસકના એકમ કેટલા?

૧૯) ૨૯ એ ૨૦ થી કેટલા વધારે અને ૩૦થી કેટલા ઓછા?

૨૦) ઓગણચાળીસ, ઓગણપચાસ, અગણોતેર ઓગણસાઠ, ઓગણાએંસી, અને નેવ્યાસી લખો.

૨૧) ૫૪માં પાંચડો શાને માટે છે? ૪૫માં પાંચડો શાને માટે છે?

૨૨) આઠ દસક ને નવ એકમ તે કેટલા? પંચોતેર લખો પોણોસો લખો. નવ એકમ ને આઠ દસક તે કેટલા?

૨૩) ૮૯, ૯૯, ૪૯, ૩૯, ૫૯, ૬૯, એમાં દસક કેટલા છે તે કહો પુરા દસક કરવાને ઓછામાં ઓછા કેટલા ઉમેરવા?

૨૪) ૭૬, ૮૫, ૯૧, ૭૯, ૩૭, એમાં દસક ને એકમ કેટલા? દસકની જગાએ એકમ અને એકમની જગાએ દસક લખીએ તો કેટલા વંચાય?

૨૫) ૯૧માં ૮ નાખીએ તો કેટલા થાય? ૭૫ ને ૮ કેટલા? ૧૩ ને ૪ કેટલા?

૨૬) ૮૪માં ૩, ૭, ૫, અને ૯ ઉમેરીએ તો કેટલા થાય?

૨૭) ૬૬માંથી ૩, ૫, ૮, ૭, અને ૧૦ બાદ કરીએ તો કેટલા રહે?

૨૮) મારી પાસે ચાર પૈસા હતા, તે ખરચી નાખ્યા તો શું રહ્યું? શૂન્ય એટલે શું?

૨૯) મેં પાંચ બોર લીધાં તેથી બાપાએ એક પણ બોર આપ્યું નહિ ત્યારે મારી પાસે કેટલાં થયાં?

૩૦, બે આંકડાની નાનામાં નાની ને મોટામાં મોટી સંખ્યા કહો.
૩૧) ૭ દસક ને પાંચ એકમ; ૪ દસક ને ૯ એકમ તે કેટલા?
૩૨) દસ પૈસાની દસ કોથળી છે તો બધું મળી કેટલા હશે?
૩૩) સોમાં એકડો શાને માટે છે?
૩૪) ૮૮માંથી ૮ જાય તો કેટલા દસક રહે?
૩૫) સાત દસક ને નવ છુટા છે તો કેટલા કહેવાય?
૩૬) ૭૩, ૮૫, ૬૧, ૩૫, એમાં સાત ઉમેરીએ કેટલા તો થાય?
૩૭) ૮૫, ૭૫, ૨૫, ૬૫, એમાંથી ૬ બાદ કરીએ તો કેટલા રહે અને ૯ બાદ કરીએ તો કેટલા રહે?

સૂચના:—જેટલીવાર એક લઈએ તેટલા આવે તે પ્રત્યક્ષ વસ્તુઓથી સમજાવવું. અને પછી એકની પલાખી તેમની પાસે ઉપજાવી કઢાવવી. જેમકે એક, એક વખત લઈએ તો એક થાય. બે, એક વખતે લઈએ તો બે થાય.

બેની પલાખી બબ્બે ઉમેરાવી. ત્રણની પલાખી ત્રણ ત્રણ ઉમેરાવી છોકરા પાસે ઉપજાવી કઢાવવી એજ મુજબ ૪. ૫, ૬, ૭, ૮ અને ૯ની પલાખીઓ ઉપજાવી કઢાવવી.

૧૦ની પલાખી દસકની પરોવેલી દોરા (શેરો)થી ઉપજાવી કઢાવવી.

પલાખી સવળી તથા અવળી પણ મોઢે કરાવવી; જેથી ૪+૨ ૧૦+૨, ૧૬+૨, ૧૮+૨. ૨૫−૩, ૨૭−૯, ૧૮−૯, ૪૫−૯, વગેરે આંકના સંબંધના સરવાળા, બાદબાકી મોઢે સહેલાઈથી કહી શકશે. ૩૬+૯, છત્રીસમાં ૪ વખત નવ છે, એમાં ૧ વાર નવ ઉમેરવાથી પાંચ વાર નવ એટલે ૫×૯=૪૫ થાય છે. ૪૨−૭, બેતાળીશમાં ૬ વાર સાત છે, તેમાંથી ૧ વાર સાત બાદ કરવાથી ૫ વાર સાત રહે એટલે ૫×૭-૩૫ જવાબ.

સૂચના—અગિઆરાના કોઠામાં અગિઆર, બારાના કોઠામાં બાર એ મુજબ આંકની મદદથી મોઢે શી રીતે ઉમેરી, બાદ કરી, ગુણી તથા ભાગી શકાય તે સમજાવવું. જેમકે ૮૮+૧૧. ૮૮ માં ૧૧ આઠ વખત છે અને ૧ વાર ૧૧ ઉમેરવાથી ૮+૧=૯ વાર ૧૧ એટલે ૧૧×૯=૯૯ થાય. ૯૮−૧૪, ૯૮ માં ૧૪ સાતવાર છે તેમાંથી ૧ વાર ૧૪ બાદ કરતાં ૭−૧=૬ વાર ૧૪ રહે એટલે ૧૪×૬=૮૪. ૧૬×૭ સોળ સાતવાર લઇએ તો ૧૬×૭=૧૧૨ થાય. ૧૨૬÷૧૪ એકસો છવીસમાં ૧૪ નવવાર છે માટે ૯ જવાબ. ૧૨૬÷૯ એકસો છવીસમાં ૯ ચૌદવાર છે માટે ૧૪ જવાબ.

આંક સવળા તથા અવળા પણ મોઢે કરાવવા.

આ સૂચનાઓ દરેક આંકમાં લાગુ પાડવી અને આંકના સંબંધના સરવાળા, બાદબાકી, ગુણાકાર અને ભાગાકારનો મહાવરો કરાવવો.

પહેલી ચોપડીનો "ડિકટેશન શિક્ષક" અઢી આના.

એકાથી ચાળીસા સુધીની એકની પલાખી.

૧ ×	૧ −	૧	૧૧ ×	૧ =	૧૧	૨૧ ×	૧ =	૨૧	૩૧ ×	૧ =	૩૧
૨	૧	૨	૧૨	૧	૧૨	૨૨	૧	૨૨	૩૨	૧	૩૨
૩	૧	૩	૧૩	૧	૧૩	૨૩	૧	૨૩	૩૩	૧	૩૩
૪	૧	૪	૧૪	૧	૧૪	૨૪	૧	૨૪	૩૪	૧	૩૪
૫	૧	૫	૧૫	૧	૧૫	૨૫	૧	૨૫	૩૫	૧	૩૫
૬	૧	૬	૧૬	૧	૧૬	૨૬	૧	૨૬	૩૬	૧	૩૬
૭	૧	૭	૧૭	૧	૧૭	૨૭	૧	૨૭	૩૭	૧	૩૭
૮	૧	૮	૧૮	૧	૧૮	૨૮	૧	૨૮	૩૮	૧	૩૮
૯	૧	૯	૧૯	૧	૧૯	૨૯	૧	૨૯	૩૯	૧	૩૯
૦	૧	૧૦	૨૦	૧	૨૦	૩૦	૧	૩૦	૪૦	૧	૪૦

એકાથી ચાળીસા સુધીની દુની પલાખી

૧×૨= ૨	૧૧×૨=૨૨	૨૧×૨=૪૨	૩૧×૨=૬૨
૨ ૨ ૪	૧૨ ૨ ૨૪	૨૨ ૨ ૪૪	૩૨ ૨ ૬૪
૩ ૨ ૬	૧૩ ૨ ૨૬	૨૩ ૨ ૪૬	૩૩ ૨ ૬૬
૪ ૨ ૮	૧૪ ૨ ૨૮	૨૪ ૨ ૪૮	૩૪ ૨ ૬૮
૫ ૨ ૧૦	૧૫ ૨ ૩૦	૨૫ ૨ ૫૦	૩૫ ૨ ૭૦
૬ ૨ ૧૨	૧૬ ૨ ૩૨	૨૬ ૨ ૫૨	૩૬ ૨ ૭૨
૭ ૨ ૧૪	૧૭ ૨ ૩૪	૨૭ ૨ ૫૪	૩૭ ૨ ૭૪
૮ ૨ ૧૬	૧૮ ૨ ૩૬	૨૮ ૨ ૫૬	૩૮ ૨ ૭૬
૯ ૨ ૧૮	૧૯ ૨ ૩૮	૨૯ ૨ ૫૮	૩૯ ૨ ૭૮
૧૦ ૨ ૨૦	૨ ૨ ૪૦	૩૦ ૨ ૬૦	૪૦ ૨ ૮૦

એકાથી ચાળીસા સુધીના ત્રીના પલાખા.

૧×૩= ૩	૧૧×૩ ૩૩	૨૧×૩ ૬૩	૩૧×૩= ૯૩
૨ ૩ ૬	૧૨ ૩ ૩૬	૨૨ ૩ ૬૬	૩૨ ૩ ૯૬
૩ ૩ ૯	૧૩ ૩ ૩૯	૨૩ ૩ ૬૯	૩૩ ૩ ૯૯
૪ ૩ ૧૨	૧૪ ૩ ૪૨	૨૪ ૩ ૭૨	૩૪ ૩ ૧૦૨
૫ ૩ ૧૫	૧૫ ૩ ૪૫	૨૫ ૩ ૭૫	૩૫ ૩ ૧૦૫
૬ ૩ ૧૮	૧૬ ૩ ૪૮	૨૬ ૩ ૭૮	૩૬ ૩ ૧૦૮
૭ ૩ ૨૧	૧૭ ૩ ૫૧	૨૭ ૩ ૮૧	૩૭ ૩ ૧૧૧
૮ ૩ ૨૪	૧૮ ૩ ૫૪	૨૮ ૩ ૮૪	૩૮ ૩ ૧૧૪
૯ ૩ ૨૭	૧૯ ૩ ૫૭	૨૯ ૩ ૮૭	૩૯ ૩ ૧૧૭
૧૦ ૩ ૩૦	૨૦ ૩ ૬૦	૩૦ ૩ ૯૦	૪૦ ૩ ૧૨૦

એકાથી ચાળીસ સુધીની ચોકના પલાખી.

૧×૪= ૪	૧૧×૪ ૪૪	૨૧×૪= ૮૪	૩૧×૪=૧૨૪
૨ ૪ ૮	૧૨ ૪ ૪૮	૨૨ ૪ ૮૮	૩૨ ૪ ૧૨૮
૩ ૪ ૧૨	૧૩ ૪ ૫૨	૨૩ ૪ ૯૨	૩૩ ૪ ૧૩૨
૪ ૪ ૧૬	૧૪ ૪ ૫૬	૨૪ ૪ ૯૬	૩૪ ૪ ૧૩૬
૫ ૪ ૨૦	૧૫ ૪ ૬૦	૨૫ ૪ ૧૦૦	૩૫ ૪ ૧૪૦
૬ ૪ ૨૪	૧૬ ૪ ૬૪	૨૬ ૪ ૧૦૪	૩૬ ૪ ૧૪૪
૭ ૪ ૨૮	૧૭ ૪ ૬૮	૨૭ ૪ ૧૦૮	૩૭ ૪ ૧૪૮
૮ ૪ ૩૨	૧૮ ૪ ૭૨	૨૮ ૪ ૧૧૨	૩૮ ૪ ૧૫૨
૯ ૪ ૩૪	૧૯ ૪ ૭૬	૨૯ ૪ ૧૧૬	૩૯ ૪ ૧૫૬
૧૦ ૪ ૪૦	૨૦ ૪ ૮૦	૩૦ ૪ ૧૨૦	૪૦ ૪ ૧૬૦

૧×૫= ૫	૧૧×૫= ૫૫	૨૧×૫=૧૦૫	૩૧×૫=૧૫૫
૨ ૫ ૧૦	૧૨ ૫ ૬૦	૨૨ ૫ ૧૧૦	૩૨ ૫ ૧૬૦
૩ ૫ ૧૫	૧૩ ૫ ૬૫	૨૩ ૫ ૧૧૫	૩૩ ૫ ૧૬૫
૪ ૫ ૨૦	૧૪ ૫ ૭૦	૨૪ ૫ ૧૨૦	૩૪ ૫ ૧૭૦
૫ ૫ ૨૫	૧૫ ૫ ૭૫	૨૫ ૫ ૧૨૫	૩૫ ૫ ૧૭૫
૬ ૫ ૩૦	૧૬ ૫ ૮૦	૨૬ ૫ ૧૩૦	૩૬ ૫ ૧૮૦
૭ ૫ ૩૫	૧૭ ૫ ૮૫	૨૭ ૧૩૫	૩૭ ૫ ૧૮૫
૮ ૫ ૪૦	૧૮ ૫ ૯૦	૨૮ ૫ ૧૪૦	૩૮ ૫ ૧૯૦
૯ ૫ ૪૫	૧૯ ૫ ૯૫	૨૯ ૫ ૧૪૫	૩૯ ૫ ૧૯૫
૧૦ ૫ ૫૦	૨૦ ૫ ૧૦૦	૩૦ ૫ ૧૫૦	૪૦ ૫ ૨૦૦

એકાથી ચાળીસા સુધીનાં છની પલાખાં.

૧×૬= ૬	૧૧×૬= ૬૬	૨૧×૬=૧૨૬	૩૧×૬=૧૮૬
૨ ૬ ૧૨	૧૨ ૬ ૭૨	૨૨ ૬ ૧૩૨	૩૨ ૬ ૧૯૨
૩ ૬ ૧૮	૧૩ ૬ ૭૮	૨૩ ૬ ૧૩૮	૩૩ ૬ ૧૯૮
૪ ૬ ૨૪	૧૪ ૬ ૮૪	૨૪ ૬ ૧૪૪	૩૪ ૬ ૨૦૪
૫ ૬ ૩૦	૧૫ ૬ ૯૦	૨૫ ૬ ૧૫૦	૩૫ ૬ ૨૧૦
૬ ૬ ૩૬	૧૬ ૬ ૯૬	૨૬ ૬ ૧૫૬	૩૬ ૬ ૨૧૬
૭ ૬ ૪૨	૧૭ ૬ ૧૦૨	૨૭ ૬ ૧૬૨	૩૭ ૬ ૨૨૨
૮ ૬ ૪૮	૧૮ ૬ ૧૦૮	૨૮ ૬ ૧૬૮	૩૮ ૬ ૨૨૮
૯ ૬ ૫૪	૧૯ ૬ ૧૧૪	૨૯ ૬ ૧૭૪	૩૯ ૬ ૨૩૪
૧૦ ૬ ૬૦	૨૦ ૬ ૧૨૦	૩૦ ૬ ૧૮૦	૪૦ ૬ ૨૪૦

એકાથી ચાળીસા સુધીના સાતુની પલાખી.

૧×૭= ૭	૧૧×૭= ૭૭	૨૧×૭=૧૪૭	૩૧×૭=૨૧૭
૨ ૭ ૧૪	૧૨ ૭ ૮૪	૨૨ ૭ ૧૫૪	૩૨ ૭ ૨૨૪
૩ ૭ ૨૧	૧૩ ૭ ૯૧	૨૩ ૭ ૧૬૧	૩૩ ૭ ૨૩૧
૪ ૭ ૨૮	૧૪ ૭ ૯૮	૨૪ ૭ ૧૬૮	૩૪ ૭ ૨૩૮
૫ ૭ ૩૫	૧૫ ૭ ૧૦૫	૨૫ ૭ ૧૭૫	૩૫ ૭ ૨૪૫
૬ ૭ ૪૨	૧૬ ૭ ૧૧૨	૨૬ ૭ ૧૮૨	૩૬ ૭ ૨૫૨
૭ ૭ ૪૯	૧૭ ૭ ૧૧૯	૨૭ ૭ ૧૮૯	૩૭ ૭ ૨૫૯
૮ ૭ ૫૬	૧૮ ૭ ૧૨૬	૨૮ ૭ ૧૯૬	૩૮ ૭ ૨૬૬
૯ ૭ ૬૩	૧૯ ૭ ૧૩૩	૨૯ ૭ ૨૦૩	૩૯ ૭ ૨૭૩
૧૦ ૭ ૭૦	૨૦ ૭ ૧૪૦	૩૦ ૭ ૨૧૦	૪૦ ૭ ૨૮૦

એકાથી ચાળીસ સુધીની આઠની પલાખી.

૧×	૮	૮	૧૧×	૮	૮૮	૨૧×	૮	૧૬૮	૩૧×	૮	૨૪૮
૨	૮	૧૬	૧૨	૮	૯૬	૨૨	૮	૧૭૬	૩૨	૮	૨૫૬
૩	૮	૨૪	૧૩	૮	૧૦૪	૨૩	૮	૧૮૪	૩૩	૮	૨૬૪
૪	૮	૩૨	૧૪	૮	૧૧૨	૨૪	૮	૧૯૨	૩૪	૮	૨૭૨
૫	૮	૪૦	૧૫	૮	૧૨૦	૨૫	૮	૨૦૦	૩૫	૮	૨૮૦
૬	૮	૪૮	૧૬	૮	૧૨૮	૨૬	૮	૨૦૮	૩૬	૮	૨૮૮
૭	૮	૫૬	૧૭	૮	૧૩૬	૨૭	૮	૨૧૬	૩૭	૮	૨૯૬
૮	૮	૬૪	૧૮	૮	૧૪૪	૨૮	૮	૨૨૪	૩૮	૮	૩૦૪
૯	૮	૭૨	૧૯	૮	૧૫૨	૨૯	૮	૨૩૨	૩૯	૮	૩૧૨
૧૦	૮	૮૦	૨૦	૮	૧૬૦	૩૦	૮	૨૪૦	૪૦	૮	૩૨૦

એકાથી ચાળીસ સુધીની નવની પલાખી

૧×	૯	૯	૧૧×	૯	૯૯	૨૧×	૯	૧૮૯	૩૧×	૯	૨૭૯
૨	૯	૧૮	૧૨	૯	૧૦૮	૨૨	૯	૧૯૮	૩૨	૯	૨૮૮
૩	૯	૨૭	૧૩	૯	૧૧૭	૨૩	૯	૨૦૭	૩૩	૯	૨૯૭
૪	૯	૩૬	૧૪	૯	૧૨૬	૨૪	૯	૨૧૬	૩૪	૯	૩૦૬
૫	૯	૪૫	૧૫	૯	૧૩૫	૨૫	૯	૨૨૫	૩૫	૯	૩૧૫
૬	૯	૫૪	૧૬	૯	૧૪૪	૨૬	૯	૨૩૪	૩૬	૯	૩૨૪
૭	૯	૬૩	૧૭	૯	૧૫૩	૨૭	૯	૨૪૩	૩૭	૯	૩૩૩
૮	૯	૭૨	૧૮	૯	૧૬૨	૨૮	૯	૨૫૨	૩૮	૯	૩૪૨
૯	૯	૮૧	૧૯	૯	૧૭૧	૨૯	૯	૨૬૧	૩૯	૯	૩૫૧
૧૦	૯	૯૦	૨૦	૯	૧૮૦	૩૦	૯	૨૭૦	૪૦	૯	૩૬૦

એકાથી ચાળીસ સુધીની દશની પલાખી

૧×	૧૦	૧૦	૧૧×	૧૦	૧૧૦	૨૧×	૧૦	૨૧૦	૩૧×	૧૦	૩૧૦
૨	૧૦	૨૦	૧૨	૧૦	૧૨૦	૨૨	૧૦	૨૨૦	૩૨	૧૦	૩૨૦
૩	૧૦	૩૦	૧૩	૧૦	૧૩૦	૨૩	૧૦	૨૩૦	૩૩	૧૦	૩૩૦
૪	૧૦	૪૦	૧૪	૧૦	૧૪૦	૨૪	૧૦	૨૪૦	૩૪	૧૦	૩૪૦
૫	૧૦	૫૦	૧૫	૧૦	૧૫૦	૨૫	૧૦	૨૫૦	૩૫	૧૦	૩૫૦
૬	૧૦	૬૦	૧૬	૧૦	૧૬૦	૨૬	૧૦	૨૬૦	૩૬	૧૦	૩૬૦
૭	૧૦	૭૦	૧૭	૧૦	૧૭૦	૨૭	૧૦	૨૭૦	૩૭	૧૦	૩૭૦
૮	૧૦	૮૦	૧૮	૧૦	૧૮૦	૨૮	૧૦	૨૮૦	૩૮	૧૦	૩૮૦
૯	૧૦	૯૦	૧૯	૧૦	૧૯૦	૨૯	૧૦	૨૯૦	૩૯	૧૦	૩૯૦
૧૦	૧૦	૧૦૦	૨૦	૧૦	૨૦૦	૩૦	૧૦	૩૦૦	૪૦	૧૦	૪૦૦

૧૧	× ૧ =	૧૧	૧૨	× ૧ =	૧૨	૧૩	× ૧ =	૧૩	૧૪	× ૧ =	૧૪
૧૧	૨	૨૨	૧૨	૨	૨૪	૧૩	૨	૨૬	૧૪	૨	૨૮
૧૧	૩	૩૩	૧૨	૩	૩૬	૧૩	૩	૩૯	૧૪	૩	૪૨
૧૧	૪	૪૪	૧૨	૪	૪૮	૧૩	૪	૫૨	૧૪	૪	૫૬
૧૧	૫	૫૫	૧૨	૫	૬૦	૧૩	૫	૬૫	૧૪	૫	૭૦
૧૧	૬	૬૬	૧૨	૬	૭૨	૧૩	૬	૭૮	૧૪	૬	૮૪
૧૧	૭	૭૭	૧૨	૭	૮૪	૧૩	૭	૯૧	૧૪	૭	૯૮
૧૧	૮	૮૮	૧૨	૮	૯૬	૧૩	૮	૧૦૪	૧૪	૮	૧૧૨
૧૧	૯	૯૯	૧૨	૯	૧૦૮	૧૩	૯	૧૧૭	૧૪	૯	૧૨૬
૧૦	૧૦	૧૧૦	૧૨	૧૦	૧૨૦	૧૩	૧૦	૧૩૦	૧૪	૧૦	૧૪૦

હંમેશા સાચું બોલવું.

૧૫	× ૧	૧૫	૧૬	× ૧	૧૬	૧૭	× ૧	૧૭
૧૫	૨	૩૦	૧૬	૨	૩૨	૧૭	૨	૩૪
૧૫	૩	૪૫	૧૬	૩	૪૮	૧૭	૩	૫૧
૧૫	૪	૬૦	૧૬	૪	૬૪	૧૭	૪	૬૮
૧૫	૫	૭૫	૧૬	૫	૮૦	૧૭	૫	૮૫
૧૫	૬	૯૦	૧૬	૬	૯૬	૧૭	૬	૧૦૨
૧૫	૭	૧૦૫	૧૬	૭	૧૧૨	૧૭	૭	૧૧૯
૧૫	૮	૧૨૦	૧૬	૮	૧૨૮	૧૭	૮	૧૩૬
૧૫	૯	૧૩૫	૧૬	૯	૧૪૪	૧૭	૯	૧૫૩
૧૫	૧૦	૧૫૦	૧૬	૧૦	૧૬૦	૧૭	૧૦	૧૭૦

નાના પાસથી પણ અક્કલની વાત લેવી.

૧૮	× ૧ =	૧૮	૧૯	× ૧ =	૧૯	૨૦	× ૧ =	૨૦
૧૮	૨	૩૬	૧૯	૨	૩૮	૨૦	૨	૪૦
૧૮	૩	૫૪	૧૯	૩	૫૭	૨૦	૩	૬૦
૧૮	૪	૭૨	૧૯	૪	૭૬	૨૦	૪	૮૦
૧૮	૫	૯૦	૧૯	૫	૯૫	૨૦	૫	૧૦૦
૧૮	૬	૧૦૮	૧૯	૬	૧૧૪	૨૦	૬	૧૨૦
૧૮	૭	૧૨૬	૧૯	૭	૧૩૩	૨૦	૭	૧૪૦
૧૮	૮	૧૪૪	૧૯	૮	૧૫૨	૨૦	૮	૧૬૦
૧૮	૯	૧૬૨	૧૯	૯	૧૭૧	૨૦	૯	૧૮૦
૧૮	૧૦	૧૮૦	૧૯	૧૦	૧૯૦	૨૦	૧૦	૨૦૦

૨૧×	૧ =	૨૧	૨૨×	૧ =	૨૨	૨૩×	૧ =	૨૩	૨૪×	૧ =	૨૪
૨૧	૨	૪૨	૨૨	૨	૪૪	૨૩	૨	૪૬	૨૪	૨	૪૮
૨૧	૩	૬૩	૨૨	૩	૬૬	૨૩	૩	૬૯	૨૪	૩	૭૨
૨૧	૪	૮૪	૨૨	૪	૮૮	૨૩	૪	૯૨	૨૪	૪	૯૬
૨૧	૫	૧૦૫	૨૨	૫	૧૧૦	૨૩	૫	૧૧૫	૨૪	૫	૧૨૦
૨૧	૬	૧૨૬	૨૨	૬	૧૩૨	૨૩	૬	૧૩૮	૨૪	૬	૧૪૪
૨૧	૭	૧૪૭	૨૨	૭	૧૫૪	૨૩	૭	૧૬૧	૨૪	૭	૧૬૮
૨૧	૮	૧૬૮	૨૨	૮	૧૭૬	૨૩	૮	૧૮૪	૨૪	૮	૧૯૨
૨૧	૯	૧૮૯	૨૨	૯	૧૯૮	૨૩	૯	૨૦૭	૨૪	૯	૨૧૬
૨૧	૧૦	૨૧૦	૨૨	૧૦	૨૨૦	૨૩	૧૦	૨૩૦	૨૪	૧૦	૨૪૦

માબાપનું કહ્યું માનવું.

૨૫ ×	૧	૨૫	૨૬ ×	૧ =	૨૬	૨૭ ×	૧ =	૨૭
૨૫	૨	૫૦	૨૬	૨	૫૨	૨૭	૨	૫૪
૨૫	૩	૭૫	૨૬	૩	૭૮	૨૭	૩	૮૧
૨૫	૪	૧૦૦	૨૬	૪	૧૦૪	૨૭	૪	૧૦૮
૨૫	૫	૧૨૫	૨૬	૫	૧૩૦	૨૭	૫	૧૩૫
૨૫	૬	૧૫૦	૨૬	૬	૧૫૬	૨૭	૬	૧૬૨
૨૫	૭	૧૭૫	૨૬	૭	૧૮૨	૨૭	૭	૧૮૯
૨૫	૮	૨૦૦	૨૬	૮	૨૦૮	૨૭	૮	૨૧૬
૨૫	૯	૨૨૫	૨૬	૯	૨૩૪	૨૭	૯	૨૪૩
૨૫	૧૦	૨૫૦	૨૬	૧૦	૨૬૦	૨૭	૧૦	૨૭૦

વ્યવહારમાં શરમ રાખવી નહિ.

૨૮ ×	૧ =	૨૮	૨૯ ×	૧ =	૨૯	૩૦ ×	૧ =	૩૦
૨૮	૨	૫૬	૨૯	૨	૫૮	૩૦	૨	૬૦
૨૮	૩	૮૪	૨૯	૩	૮૭	૩૦	૩	૯૦
૨૮	૪	૧૧૨	૨૯	૪	૧૧૬	૩૦	૪	૧૨૦
૨૮	૫	૧૪૦	૨૯	૫	૧૪૫	૩૦	૫	૧૫૦
૨૮	૬	૧૬૮	૨૯	૬	૧૭૪	૩૦	૬	૧૮૦
૨૮	૭	૧૯૬	૨૯	૭	૨૦૩	૩૦	૭	૨૧૦
૨૮	૮	૨૨૪	૨૯	૮	૨૩૨	૩૦	૮	૨૪૦
૨૮	૯	૨૫૨	૨૯	૯	૨૬૧	૩૦	૯	૨૭૦
૨૮	૧૦	૨૮૦	૨૯	૧૦	૨૯૦	૩૦	૧૦	૩૦૦

૩૧ × ૧ = ૩૧	૩૨ × ૧ = ૩૨	૩૩ × ૧ = ૩૩	૩૪ × ૧ = ૩૪
૩૧ ૨ ૬૨	૩૨ ૨ ૬૪	૩૩ ૨ ૬૬	૩૪ ૨ ૬૮
૩૧ ૩ ૯૩	૩૨ ૩ ૯૬	૩૩ ૩ ૯૯	૩૪ ૩ ૧૦૨
૩૧ ૪ ૧૨૪	૩૨ ૪ ૧૨૮	૩૩ ૪ ૧૩૨	૩૪ ૪ ૧૩૬
૩૧ ૫ ૧૫૫	૩૨ ૫ ૧૬૦	૩૩ ૫ ૧૬૫	૩૪ ૫ ૧૭૦
૩૧ ૬ ૧૮૬	૩૨ ૬ ૧૯૨	૩૩ ૬ ૧૯૮	૩૪ ૬ ૨૦૪
૩૧ ૭ ૨૧૭	૩૨ ૭ ૨૨૪	૩૩ ૭ ૨૩૧	૩૪ ૭ ૨૩૮
૩૧ ૮ ૨૪૮	૩૨ ૮ ૨૫૬	૩૩ ૮ ૨૬૪	૩૪ ૮ ૨૭૨
૩૧ ૯ ૨૭૯	૩૨ ૯ ૨૮૮	૩૩ ૯ ૨૯૭	૩૪ ૯ ૩૦૬
૩૧ ૧૦ ૩૧૦	૩૨ ૧૦ ૩૨૦	૩૩ ૧૦ ૩૩૦	૩૪ ૧૦ ૩૪૦

વખત અને પૈસા નકામા ગુમાવવા નહિ.

૩૫ × ૧ ૩૫	૩૬ × ૧- ૩૬	૩૭ × ૧ = ૩૭
૩૫ ૨ ૭૦	૩૬ ૨ ૭૨	૩૭ ૨ ૭૪
૩૫ ૩ ૧૦૫	૩૬ ૩ ૧૦૮	૩૭ ૩ ૧૧૧
૩૫ ૪ ૧૪૦	૩૬ ૪ ૧૪૪	૩૭ ૪ ૧૪૮
૩૫ ૫ ૧૭૫	૩૬ ૫ ૧૮૦	૩૭ ૫ ૧૮૫
૩૫ ૬ ૨૧૦	૩૬ ૬ ૨૧૬	૩૭ ૬ ૨૨૨
૩૫ ૭ ૨૪૫	૩૬ ૭ ૨૫૨	૩૭ ૭ ૨૫૯
૩૫ ૮ ૨૮૦	૩૬ ૮ ૨૮૮	૩૭ ૮ ૨૯૬
૩૫ ૯ ૩૧૫	૩૬ ૯ ૩૨૪	૩૭ ૯ ૩૩૩
૩૫ ૧૦ ૩૫૦	૩૬ ૧૦ ૩૬૦	૩૭ ૧૦ ૩૭૦

પ્રમાણિકપણે ચાલવું.

૩૮ × ૧ = ૩૮	૩૯ × ૧ = ૩૯	૪૦ × ૧ = ૪૦
૩૮ ૨ ૭૬	૩૯ ૨ ૭૮	૪૦ ૨ ૮૦
૩૮ ૩ ૧૧૪	૩૯ ૩ ૧૧૭	૪૦ ૩ ૧૨૦
૩૮ ૪ ૧૫૨	૩૯ ૪ ૧૫૬	૪૦ ૪ ૧૬૦
૩૮ ૫ ૧૯૦	૩૯ ૫ ૧૯૫	૪૦ ૫ ૨૦૦
૩૮ ૬ ૨૨૮	૩૯ ૬ ૨૩૪	૪૦ ૬ ૨૪૦
૩૮ ૭ ૨૬૬	૩૯ ૭ ૨૭૩	૪૦ ૭ ૨૮૦
૩૮ ૮ ૩૦૪	૩૯ ૮ ૩૧૨	૪૦ ૮ ૩૨૦
૩૮ ૯ ૩૪૨	૩૯ ૯ ૩૫૧	૪૦ ૯ ૩૬૦
૩૮ ૧૦ ૩૮૦	૩૯ ૧૦ ૩૯૦	૪૦ ૧૦ ૪૦૦

અડધો, પા અને પોણાની સમજ.

શિક્ષકે હાથમાં એક જમરૂખ લઇ પૂછવું આ શું છે? જ. જમરૂખ. કેટલા છે? જ. એક. આ એક જમરૂખના હું સરખા ભાગ કરૂં છું. આ કેટલા થયા? જ. બે. એક કકડો હાથમાં લઇ પૂછવું આ કેટલું જમરૂખ કહેવાય? જ. અડધું. આ બે અડધાં ભેગાં કરીએ તો કેટલા થાય. જ. ૧. એકના અડધા કરીએ તો કેટલાં થાય? જ. બે.

જુઓ, આ બે અડધાના પાછા બબ્બે સરખા ભાગ કરૂં છું. આ કેટલા ભાગ થયા? જ. ચાર. ત્યારે આ એક કકડો એ આખા જમરૂખનો કેટલામો ભાગ? જ. ચોથો. એ ચોથા ભાગનું નામ તમને આવડે છે? જ. નહિ. એ ચોથા ભાગનું નામ પા છે. શું છે? જ. પા. ત્યારે એક જમરૂખના કેટલા પા થાય? જ. ચાર. એક અડધાના કેટલા પા થાય? જ. બે. આ બે પા એકઠા કરૂં તો કેટલું જમરૂખ થાય? જ. અડધું. આ ત્રણ પા ભેગા કરૂં તો? જ. નહિ દે. એને પોણું (એકમાં પા ઉણું એટલે ઓછું) કહે છે. કેટલા પા ભેગા કરીએ તો પોણું થાય? જ. ત્રણ. પોણું એકના કરતાં કેટલું ઓછું? જ. પા. આ પા પણ એમાં મેળવું તો કેટલું થાય? જ. એક આખું. ત્યારે કેટલા પા મળી એક થાય? જ. ચાર પા. કેટલાં અડધા મળીને એક થાય? જ. બે અડધા.

અડધું એ એકનો કેટલામો ભાગ. જ. બીજો. પા એ આખાનો કેટલામો ભાગ? જ. ચોથો. પા એ અડધાનો કેટલામો ભાગ? જ. બીજો. પા એ પોણાનો કેટલામો ભાગ? જ. ત્રીજો.

એકના બીજા ભાગનું નામ શું? જ. અડધો. એકના ચોથા ભાગનું નામ શું? જ. પા. ત્રણ પા મળીને કેટલા થાય? જ. પોણો. ચાર પા ભેગા કરીએ તેનું નામ શું? જ. એક. બે અડધા ભેગા કરીએ તેનું નામ શું? જ. એક. એક આખું ને બીજાનું પા લઈએ તો સવા (૧।) (સ+પા=પા સહિત) થાય. એક ને ત્રણ પા (પોણો) લઈએ તો પોણા બે (૧।।।) (બેમાં પા ઓછો) થાય. એક ને ચાર પા અથવા એક આખો અથવા બે અડધા લઈએ તો બે થાય. એજ મુજબ બે ને પા, સવા બે, (૨।); બે ને અડધો, અઢી (૨।।); બે ને પોણો, પોણા ત્રણ (૨।।।) થાય.

૦। ને માટે એક પાઇ, અડધાને માટે બે પાઇ અને પોણાને માટે ત્રણ પાઇ લખાય છે.

સોની અંદરની સંખ્યા ઉપર એક પાઇ હોય તો પહેલાં સવા બોલી પછી તે સંખ્યા બોલવી, તેમજ બે પાઇ હોય તો પહેલાં સાડા કે સાડી બોલી પછી તે સંખ્યા બોલવી. ત્રણ પાઇ હોય તો પહેલાં પોણી કે પોણા બોલી પછી જે સંખ્યા હોય તેની પછીની સંખ્યા બોલવી લખવામાં જે સંખ્યા બોલાય તેની પહેલાંની સંખ્યા લખી પછી ત્રણ પાઇ લખવી.

૧૦૦ ઉપરની સંખ્યામાં એક પાઇ હોય તો સો પહેલાં બોલવા, પછી સોની અંદરની સંખ્યા માટે બોલીએ છીએ તેમ બોલવું. જેમકે ૨૧૫। બસો સવા પંદર, ૧૦૨।। એક સો અઢી, ૩૧૫।।। ત્રણસો પોણા સોળ.

 દુની પલાખી અને અડધાની એકીની પલાખી.

૧×૨= ૨	૨×૦॥= ૧	૧૧×૨=૨૨	૨૨×૦॥=૧૧
૨ ૨ ૪	૪ ૦॥ ૨	૧૨ ૨ ૨૪	૨૪ ૦॥ ૧૨
૩ ૨ ૬	૬ ૦॥ ૩	૧૩ ૨ ૨૬	૨૬ ૦॥ ૧૩
૪ ૨ ૮	૮ ૦॥ ૪	૧૪ ૨ ૨૮	૨૮ ૦॥ ૧૪
૫ ૨ ૧૦	૧૦ ૦॥ ૫	૧૫ ૨ ૩૦	૩૦ ૦॥ ૧૫
૬ ૨ ૧૨	૧૨ ૦॥ ૬	૧૬ ૨ ૩૨	૩૨ ૦॥ ૧૬
૭ ૨ ૧૪	૧૪ ૦॥ ૭	૧૭ ૨ ૩૪	૩૪ ૦॥ ૧૭
૮ ૨ ૧૬	૧૬ ૦॥ ૮	૧૮ ૨ ૩૬	૩૬ ૦॥ ૧૮
૯ ૨ ૧૮	૧૮ ૦॥ ૯	૧૯ ૨ ૩૮	૩૮ ૦॥ ૧૯
૧૦ ૨ ૨૦	૨૦ ૦॥ ૧૦	૨૦ ૨ ૪૦	૪૦ ૦॥ ૨૦

માબાપનું કહ્યું માનવું.

૨૧×૨ ૪૨	૪૨×૦॥ ૨૧	૩૧×૨=૬૨	૬૨×૦॥=૩૧
૨૨ ૨ ૪૪	૪૪ ૦॥ ૨૨	૩૨ ૨ ૬૪	૬૪ ૦॥ ૩૨
૨૩ ૨ ૪૬	૪૬ ૦॥ ૨૩	૩૩ ૨ ૬૬	૬૬ ૦॥ ૩૩
૨૪ ૨ ૪૮	૪૮ ૦॥ ૨૪	૩૪ ૨ ૬૮	૬૮ ૦॥ ૩૪
૨૫ ૨ ૫૦	૫૦ ૦॥ ૨૫	૩૫ ૨ ૭૦	૭૦ ૦॥ ૩૫
૨૬ ૨ ૫૨	૫૨ ૦॥ ૨૬	૩૬ ૨ ૭૨	૭૨ ૦॥ ૩૬
૨૭ ૨ ૫૪	૫૪ ૦॥ ૨૭	૩૭ ૨ ૭૪	૭૪ ૦॥ ૩૭
૨૮ ૨ ૫૬	૫૬ ૦॥ ૨૮	૩૮ ૨ ૭૬	૭૬ ૦॥ ૩૮
૨૯ ૨ ૫૮	૫૮ ૦॥ ૨૯	૩૯ ૨ ૭૮	૭૮ ૦॥ ૩૯
૩૦ ૨ ૬૦	૬૦ ૦॥ ૩૦	૪૦ ૨ ૮૦	૮૦ ૦॥ ૪૦

વખત અને પૈસો નકામો ગુમાવવો નહિ.

૪૧×૨= ૮૨	૮૨×૦॥=૪૧	૫૦×૨= ૧૦૦	૧૦૦×૦॥= ૫૦
૪૨ ૨ ૮૪	૮૪ ૦॥ ૪૨	૧૦૦ ૨ ૨૦૦	૨૦૦ ૦॥ ૧૦૦
૪૩ ૨ ૮૬	૮૬ ૦॥ ૪૩	૧૫૦ ૨ ૩૦૦	૩૦૦ ૦॥ ૧૫૦
૪૪ ૨ ૮૮	૮૮ ૦॥ ૪૪	૨૦૦ ૨ ૪૦૦	૪૦૦ ૦॥ ૨૦૦
૪૫ ૨ ૯૦	૯૦ ૦॥ ૪૫	૨૫૦ ૨ ૫૦૦	૫૦૦ ૦॥ ૨૫૦
૪૬ ૨ ૯૨	૯૨ ૦॥ ૪૬	૩૦૦ ૨ ૬૦૦	૬૦૦ ૦॥ ૩૦૦
૪૭ ૨ ૯૪	૯૪ ૦॥ ૪૭	૩૫૦ ૨ ૭૦૦	૭૦૦ ૦॥ ૩૫૦
૪૮ ૨ ૯૬	૯૬ ૦॥ ૪૮	૪૦૦ ૨ ૮૦૦	૮૦૦ ૦॥ ૪૦૦
૪૯ ૨ ૯૮	૯૮ ૦॥ ૪૯	૪૫૦ ૨ ૯૦૦	૯૦૦ ૦॥ ૪૫૦
૫૦ ૨ ૧૦૦	૧૦૦ ૦॥ ૫૦	૫૦૦ ૨ ૧૦૦૦	૧૦૦૦ ૦॥ ૫૦૦

૧×૦॥=૦॥	૧૧×૦॥=૫॥	૨૧× ॥=૧૦॥	૩૧×૦॥= ૫॥
૨ ૦॥ ૧	૧૨ ૦॥ ૬	૨૨ ૦॥ ૧૧	૩૨ ૦॥ ૧૬
૩ ૦॥ ૧॥	૧૩ ૦॥ ૬॥	૨૩ ૦॥ ૧૧॥	૩૩ ૦॥ ૧૬॥
૪ ૦॥ ૨	૧૪ ૦॥ ૭	૨૪ ૦॥ ૧૨	૩૪ ૦॥ ૧૭
૫ ૦॥ ૨॥	૧૫ ૦॥ ૭॥	૨૫ ૦॥ ૧૨॥	૩૫ ૦॥ ૧૭॥
૬ ૦॥ ૩	૧૬ ૦॥ ૮	૨૬ ૦॥ ૧૩	૩૬ ૦॥ ૧૮
૭ ૦॥ ૩॥	૧૭ ૦॥ ૮॥	૨૭ ૦॥ ૧૩॥	૩૭ ૦॥ ૧૮॥
૮ ૦॥ ૪	૧૮ ૦॥ ૯	૨૮ ૦॥ ૧૪	૩૮ ૦॥ ૧૯
૯ ૦॥ ૪॥	૧૯ ૦॥ ૯॥	૨૯ ૦॥ ૧૪॥	૩૯ ૦॥ ૧૯॥
૧૦ ૦॥ ૫	૨૦ ૦॥ ૧૦	૩૦ ૦॥ ૧૫	૪૦ ૦॥ ૨૦

દગો કરવો નહિ.

૪૧×૦॥ ૨૦॥	૫૧×૦॥ ૨૫॥	૬૧×૦॥=૩૦॥	૭૧×૦॥=૩૫॥
૪૨ ૦॥ ૨૧	૫૨ ૦॥ ૨૬	૬૨ ૦॥ ૩૧	૭૨ ૦॥ ૩૬
૪૩ ૦॥ ૨૧॥	૫૩ ૦॥ ૨૬॥	૬૩ ૦॥ ૩૧॥	૭૩ ૦॥ ૩૬॥
૪૪ ૦॥ ૨૨	૫૪ ૦॥ ૨૭	૬૪ ૦॥ ૩૨	૭૪ ૦॥ ૩૭
૪૫ ૦॥ ૨૨॥	૫૫ ૦॥ ૨૭॥	૬૫ ૦॥ ૩૨॥	૭૫ ૦॥ ૩૭॥
૪૬ ૦॥ ૨૩	૫૬ ૦॥ ૨૮	૬૬ ૦॥ ૩૩	૭૬ ૦॥ ૩૮
૪૭ ૦॥ ૨૩॥	૫૭ ૦॥ ૨૮॥	૬૭ ૦॥ ૩૩॥	૭૭ ૦॥ ૩૮॥
૪૮ ૦॥ ૨૪	૫૮ ૦॥ ૨૯	૬૮ ૦॥ ૩૪	૭૮ ૦॥ ૩૯
૪૯ ૦॥ ૨૪॥	૫૯ ૦॥ ૨૯॥	૬૯ ૦॥ ૩૪॥	૭૯ ૦॥ ૩૯॥
૫૦ ૦॥ ૨૫	૬૦ ૦॥ ૩૦	૭૦ ૦॥ ૩૫	૮૦ ૦॥ ૪૦

ક્રોધ કરવો નહિ.

૮૧×૦॥=૪૦॥	૯૧ ×૦॥ = ૪૫॥	૧૦૦×૦॥ = ૫૦
૮૨ ૦॥ ૪૧	૯૨ ૦॥ ૪૬	૨૦૦ ૦॥ ૧૦૦
૮૩ ૦॥ ૪૧॥	૯૩ ૦॥ ૪૬॥	૩૦૦ ૦॥ ૧૫૦
૮૪ ૦॥ ૪૨	૯૪ ૦॥ ૪૭	૪૦૦ ૦॥ ૨૦૦
૮૫ ૦॥ ૪૨॥	૯૫ ૦॥ ૪૭॥	૫૦૦ ૦॥ ૨૫૦
૮૬ ૦॥ ૪૩	૯૬ ૦॥ ૪૮	૬૦૦ ૦॥ ૩ ૦
૮૭ ૦॥ ૪૩॥	૯૭ ૦॥ ૪૮॥	૭૦૦ ૦॥ ૩૫૦
૮૮ ૦॥ ૪૪	૯૮ ૦॥ ૪૯	૮૦૦ ૦॥ ૪૦૦
૮૯ ૦॥ ૪૪॥	૯૯ ૦॥ ૪૯॥	૯૦૦ ૦॥ ૪૫૦
૯૦ ૦॥ ૪૫	૧૦૦ ૦॥ ૫૦	૧૦૦૦ ૦॥ ૫૦૦

૧×૧॥= ૧॥	૧૧×૧॥ ૧૬॥	૨૧×૧॥=૩૧॥	૩૧=૧॥× ૪૬॥
૨ ૧॥ ૩	૧૨ ૧॥ ૧૮	૨૨ ૧॥ ૩૩	૩૨ ૧॥ ૪૮
૩ ૧॥ ૪॥	૧૩ ૧॥ ૧૯॥	૨૩ ૧॥ ૩૪॥	૩૩ ૧॥ ૪૯॥
૪ ૧॥ ૬	૧૪ ૧॥ ૨૧	૨૪ ૧॥ ૩૬	૩૪ ૧॥ ૫૧
૫ ૧॥ ૭॥	૧૫ ૧॥ ૨૨॥	૨૫ ૧॥ ૩૭॥	૩૫ ૧॥ ૫૨॥
૬ ૧॥ ૯	૧૬ ૧॥ ૨૪	૨૬ ૧॥ ૩૯	૩૬ ૧॥ ૫૪
૭ ૧॥ ૧૦॥	૧૭ ૧॥ ૨૫॥	૨૭ ૧॥ ૪૦॥	૩૭ ૧॥ ૫૫॥
૮ ૧॥ ૧૨	૧૮ ૧॥ ૨૭	૨૮ ૧॥ ૪૨	૩૮ ૧॥ ૫૭
૯ ૧॥ ૧૩॥	૧૯ ૧॥ ૨૮॥	૨૯ ૧॥ ૪૩॥	૩૯ ૧॥ ૫૮॥
૧૦ ૧॥ ૧૫	૨૦ ૧॥ ૩૦	૩૦ ૧॥ ૪૫	૪૦ ૧॥ ૬૦

પહેલું કામ તે જાતે નર્યાં.

૪૧×૧॥ ૬૧॥	૫૧×૧॥ ૭૬॥	૬૧×૧॥ ૯૧॥
૪૨ ૧॥ ૬૩	૫૨ ૧॥ ૭૮	૬૨ ૧॥ ૯૩
૪૩ ૧॥ ૬૪॥	૫૩ ૧॥ ૭૯॥	૬૩ ૧॥ ૯૪॥
૪૪ ૧॥ ૬૬	૫૪ ૧॥ ૮૧	૬૪ ૧॥ ૯૬
૪૫ ૧॥ ૬૭॥	૫૫ ૧॥ ૮૨॥	૬૫ ૧॥ ૯૭॥
૪૬ ૧॥ ૬૯	૫૬ ૧॥ ૮૪	૬૬ ૧॥ ૯૯
૪૭ ૧॥ ૭૦॥	૫૭ ૧॥ ૮૫॥	૬૭ ૧॥ ૧૦૦॥
૪૮ ૧॥ ૭૨	૫૮ ૧॥ ૮૭	૬૮ ૧॥ ૧૦૨
૪૯ ૧॥ ૭૩॥	૫૯ ૧॥ ૮૮॥	૬૯ ૧॥ ૧૦૩॥
૫૦ ૧॥ ૭૫	૬૦ ૧॥ ૯૦	૭૦ ૧॥ ૧૦૫

સંપીને ચાલવું.

૭૧×૧॥=૧૦૬॥	૮૧×૧॥=૧૨૧॥	૯૧×૧॥=૧૩૬॥
૭૨ ૧॥ ૧૦૮	૮૨ ૧॥ ૧૨૩	૯૨ ૧॥ ૧૩૮
૭૩ ૧॥ ૧૦૯॥	૮૩ ૧॥ ૧૨૪॥	૯૩ ૧॥ ૧૩૯॥
૭૪ ૧॥ ૧૧૧	૮૪ ૧॥ ૧૨૬	૯૪ ૧॥ ૧૪૧
૭૫ ૧॥ ૧૧૨॥	૮૫ ૧॥ ૧૨૭॥	૯૫ ૧॥ ૧૪૨॥
૭૬ ૧॥ ૧૧૪	૮૬ ૧॥ ૧૨૯	૯૬ ૧॥ ૧૪૪
૭૭ ૧॥ ૧૧૫॥	૮૭ ૧॥ ૧૩૦॥	૯૭ ૧॥ ૧૪૫॥
૭૮ ૧॥ ૧૧૭	૮૮ ૧॥ ૧૩૨	૯૮ ૧॥ ૧૪૭
૭૯ ૧॥ ૧૧૮॥	૮૯ ૧॥ ૧૩૩॥	૯૯ ૧॥ ૧૪૮॥
૮૦ ૧॥ ૧૨૦	૯૦ ૧॥ ૧૩૫	૧૦૦ ૧॥ ૧૫૦

૧×૨॥= ૨॥	૧૧×૨॥=૨૭॥	૨૧×૨॥-૫૨॥	૩૧ ૨॥× ૭૭॥
૨ ૨॥ ૫	૧૨ ૨॥ ૩૦	૨૨ ૨॥ ૫૫	૩૨ ૨॥ ૮૦
૩ ૨॥ ૭॥	૧૩ ૨॥ ૩૨॥	૨૩ ૨॥ ૫૭॥	૩૩ ૨॥ ૮૨॥
૪ ૨॥ ૧૦	૧૪ ૨॥ ૩૫	૨૪ ૨॥ ૬૦	૩૪ ૨॥ ૮૫
૫ ૨॥ ૧૨॥	૧૫ ૨॥ ૩૭॥	૨૫ ૨॥ ૬૨॥	૩૫ ૨॥ ૮૭॥
૬ ૨॥ ૧૫	૧૬ ૨॥ ૪૦	૨૬ ૨॥ ૬૫	૩૬ ૨॥ ૯૦
૭ ૨॥ ૧૭॥	૧૭ ૨॥ ૪૨॥	૨૭ ૨॥ ૬૭॥	૩૭ ૨॥ ૯૨॥
૮ ૨॥ ૨૦	૧૮ ૨॥ ૪૫	૨૮ ૨॥ ૭૦	૩૮ ૨॥ ૯૫
૯ ૨॥ ૨૨॥	૧૯ ૨॥ ૪૭॥	૨૯ ૨॥ ૭૨॥	૩૯ ૨॥ ૯૭॥
૧૦ ૨॥ ૨૫	૨૦ ૨॥ ૫૦	૩૦ ૨॥ ૭૫	૪૦ ૨॥ ૧૦૦

ધન અને જુવાનીનો ગર્વ કરવો નહિ.

૪૧×૨॥=૧૦૨॥	૫૧×૨॥=૧૨૭॥	૬૧×૨॥ ૧૫૨॥
૪૨ ૨॥ ૧૦૫	૫૨ ૨॥ ૧૩૦	૬૨ ૨॥ ૧૫૫
૪૩ ૨॥ ૧૦૭॥	૫૩ ૨॥ ૧૩૨॥	૬૩ ૨॥ ૧૫૭॥
૪૪ ૨॥ ૧૧૦	૫૪ ૨॥ ૧૩૫	૬૪ ૨॥ ૧૬૦
૪૫ ૨॥ ૧૧૨॥	૫૫ ૨॥ ૧૩૭॥	૬૫ ૨॥ ૧૬૨॥
૪૬ ૨॥ ૧૧૫	૫૬ ૨॥ ૧૪૦	૬૬ ૨॥ ૧૬૫
૪૭ ૨॥ ૧૧૭॥	૫૭ ૨॥ ૧૪૨॥	૬૭ ૨॥ ૧૬૭॥
૪૮ ૨॥ ૧૨૦	૫૮ ૨॥ ૧૪૫	૬૮ ૨॥ ૧૭૦
૪૯ ૨॥ ૧૨૨॥	૫૯ ૨॥ ૧૪૭॥	૬૯ ૨॥ ૧૭૨॥
૫૦ ૨॥ ૧૨૫	૬૦ ૨॥ ૧૫૦	૭૦ ૨॥ ૧૭૫

બેની વાતમાં ત્રીજાએ બોલવું નહિ.

૭૧×૨॥=૧૭૭॥	૮૧×૨॥=૨૦૨॥	૯૧×૨॥=૨૨૭॥
૭૨ ૨॥ ૧૮૦	૮૨ ૨॥ ૨૦૫	૯૨ ૨॥ ૨૩૦
૭૩ ૨॥ ૧૮૨॥	૮૩ ૨॥ ૨૦૭॥	૯૩ ૨॥ ૨૩૨॥
૭૪ ૨॥ ૧૮૫	૮૪ ૨॥ ૨૧૦	૯૪ ૨॥ ૨૩૫
૭૫ ૨॥ ૧૮૭॥	૮૫ ૨॥ ૨૧૨॥	૯૫ ૨॥ ૨૩૭॥
૭૬ ૨॥ ૧૯૦	૮૬ ૨॥ ૨૧૫	૯૬ ૨॥ ૨૪૦
૭૭ ૨॥ ૧૯૨॥	૮૭ ૨॥ ૨૧૭॥	૯૭ ૨॥ ૨૪૨॥
૭૮ ૨॥ ૧૯૫	૮૮ ૨॥ ૨૨૦	૯૮ ૨॥ ૨૪૫
૭૯ ૨॥ ૧૯૭॥	૮૯ ૨॥ ૨૨૨॥	૯૯ ૨॥ ૨૪૭॥
૮૦ ૨॥ ૨૦૦	૯૦ ૨॥ ૨૨૫	૧૦૦ ૨॥ ૨૫૦

૧×૧॥= ૧॥	૧૦૦×૧॥ ૧૫૦	૧×૨॥ ૨॥	૧૦૦×૨॥ = ૨૫૦
૨ ૧॥ ૩	૨૦૦ ૧॥ ૩૦૦	૨ ૨॥ ૫	૨૦૦ ૨॥ ૫૦૦
૩ ૧॥ ૪॥	૩૦૦ ૧॥ ૪૫૦	૩ ૨॥ ૭॥	૩૦૦ ૨॥ ૭૫૦
૪ ૧॥ ૬	૪૦૦ ૧॥ ૬૦૦	૪ ૨॥ ૧૦	૪૦૦ ૨॥ ૧૦૦૦
૫ ૧॥ ૭॥	૫૦૦ ૧॥ ૭૫૦	૫ ૨॥ ૧૨॥	૫૦૦ ૨॥ ૧૨૫૦
૬ ૧॥ ૯	૬૦૦ ૧॥ ૯૦૦	૬ ૨॥ ૧૫	૬૦૦ ૨॥ ૧૫૦૦
૭ ૧॥ ૧૦॥	૭૦૦ ૧॥ ૧૦૫૦	૭ ૨॥ ૧૭॥	૭૦૦ ૨॥ ૧૭૫૦
૮ ૧॥ ૧૨	૮૦૦ ૧॥ ૧૨૦૦	૮ ૨॥ ૨૦	૮૦૦ ૨॥ ૨૦૦૦
૯ ૧॥ ૧૩॥	૯૦૦ ૧॥ ૧૩૫૦	૯ ૨॥ ૨૨॥	૯૦૦ ૨॥ ૨૨૫૦
૧૦ ૧॥ ૧૫	૧૦૦૦ ૧॥ ૧૫૦૦	૧૦ ૨॥ ૨૫	૧૦૦૦ ૨॥ ૨૫૦૦

ચોકની પલાખી તથા પાયાના ચચ્ચારની પલાખી.

૧×૪= ૪	૪×૦।= ૧	૧૧×૪ ૪૪	૪૪×૦। ૧૧
૨ ૪ ૮	૮ ૦। ૨	૧૨ ૪ ૪૮	૪૮ ૦। ૧૨
૩ ૪ ૧૨	૧૨ ૦। ૩	૧૩ ૪ ૫૨	૫૨ ૦। ૧૩
૪ ૪ ૧૬	૧૬ ૦। ૪	૧૪ ૪ ૫૬	૫૬ ૦। ૧૪
૫ ૪ ૨૦	૨૦ ૦। ૫	૧૫ ૪ ૬૦	૬૦ ૦। ૧૫
૬ ૪ ૨૪	૨૪ ૦। ૬	૧૬ ૪ ૬૪	૬૪ ૦। ૧૬
૭ ૪ ૨૮	૨૮ ૦। ૭	૧૭ ૪ ૬૮	૬૮ ૦। ૧૭
૮ ૪ ૩૨	૩૨ ૦। ૮	૧૮ ૪ ૭૨	૭૨ ૦। ૧૮
૯ ૪ ૩૬	૩૬ ૦। ૯	૧૯ ૪ ૭૬	૭૬ ૦। ૧૯
૧૦ ૪ ૪૦	૪૦ ૦। ૧૦	૨૦ ૪ ૮૦	૮૦ ૦। ૨૦

વિશ્વાસઘાત કરવો નહિ.

૨૧×૪= ૮૪	૮૪×૦।=૨૧	૩×૮= ૨૪	૬×૧૦= ૬૦
૨૨ ૪ ૮૮	૮૮ ૦। ૨૨	૪ ૬ ૨૪	૧૦ ૬ ૬૦
૨૩ ૪ ૯૨	૯૨ ૦। ૨૩	૬ ૪ ૨૪	૧૨ ૫ ૬૦
૨૪ ૪ ૯૬	૯૬ ૦। ૨૪	૮ ૩ ૨૪	૧૫ ૪ ૬૦
૨૫ ૪ ૧૦૦	૧૦૦ ૦। ૨૫	૧૨ ૨ ૨૪	૨૦ ૩ ૬૦
		૨૪ ૧ ૨૪	૩૦ ૨ ૬૦
		૩૨ ૦॥। ૨૪	૮૦ ૦॥। ૬૦
		૧૬ ૧॥ ૨૪	૪૦ ૧॥ ૬૦
		૯૬ ૦। ૨૪	૪૮ ૧। ૬૦
		૪૮ ૦॥ ૨૪	૨૪ ૨॥ ૬૦

સૂચના—પલાખીનો મહાવરો પાકો કરાવવો. તેમજ કોઠાનો પરસ્પર સંબંધ સમજાવવો જેમકે ૨૪ કેટલી રીતે થાય, તેવા પ્રશ્નો પૂછવા.

૧×૦।=૦।	૧૧×૦।=૨॥।	૨૧×૦।=૫।	૩૧×૦।=૭॥।
૨ ૦। ૦॥	૧૨ ૦। ૩	૨૨ ૦। ૫॥	૩૨ ૦। ૮
૩ ૦। ૦॥।	૧૩ ૦। ૩।	૨૩ ૦। ૫॥।	૩૩ ૦। ૮।
૪ ૦। ૧	૧૪ ૦। ૩॥	૨૪ ૦। ૬	૩૪ ૦। ૮॥
૫ ૦। ૧।	૧૫ ૦। ૩॥।	૨૫ ૦। ૬।	૩૫ ૦। ૮॥।
૬ ૦। ૧॥	૧૬ ૦। ૪	૨૬ ૦। ૬॥	૩૬ ૦। ૯
૭ ૦। ૧॥।	૧૭ ૦। ૪।	૨૭ ૦। ૬॥।	૩૭ ૦। ૯।
૮ ૦। ૨	૧૮ ૦। ૪॥	૨૮ ૦। ૭	૩૮ ૦। ૯॥
૯ ૦। ૨।	૧૯ ૦। ૪॥।	૨૯ ૦। ૭।	૩૯ ૦। ૯॥।
૧૦ ૦। ૨॥	૨૦ ૦। ૫	૨૦ ૦। ૭॥	૪૦ ૦। ૧૦

પારકી આશ સદા નિરાશા.

૪૧×૦।=૧૦।	૫૧×૦।=૧૨॥।	૬૧×૦।=૧૫।	૭૧×૦।=૧૭॥।
૪૨ ૦। ૧૦॥	૫૨ ૦। ૧૩	૬૨ ૦। ૧૫॥	૭૨ ૦। ૧૮
૪૩ ૦। ૧૦॥।	૫૩ ૦। ૧૩।	૬૩ ૦। ૧૫॥।	૭૩ ૦। ૧૮।
૪૪ ૦। ૧૧	૫૪ ૦। ૧૩॥	૬૪ ૦। ૧૬	૭૪ ૦। ૧૮॥
૪૫ ૦। ૧૧।	૫૫ ૦। ૧૩॥।	૬૫ ૦। ૧૬।	૭૫ ૦। ૧૮॥।
૪૬ ૦। ૧૧॥	૫૬ ૦। ૧૪	૬૬ ૦। ૧૬॥	૭૬ ૦। ૧૯
૪૭ ૦। ૧૧॥।	૫૭ ૦। ૧૪।	૬૭ ૦। ૧૬॥।	૭૭ ૦। ૧૯।
૪૮ ૦। ૧૨	૫૮ ૦। ૧૪॥	૬૮ ૦। ૧૭	૭૮ ૦। ૧૯॥
૪૯ ૦। ૧૨।	૫૯ ૦। ૧૪॥।	૬૯ ૦। ૧૭।	૭૯ ૦। ૧૯॥।
૫૦ ૦। ૧૨॥	૬૦ ૦। ૧૫	૭૦ ૦। ૧૭॥	૮૦ ૦। ૨૦

આપ સમાન બળ નહિ.

૮૧×૦।=૨૦।	૯૧×૦।=૨૨॥।	૧૦૦×૦। =૨૫
૮૨ ૦। ૨૦॥	૯૨ ૦। ૨૩	૨૦૦ ૦। ૫૦
૮૩ ૦। ૨૦॥।	૯૩ ૦। ૨૩।	૩૦૦ ૦। ૭૫
૮૪ ૦। ૨૧	૯૪ ૦। ૨૩॥	૪૦૦ ૦। ૧૦૦
૮૫ ૦। ૨૧।	૯૫ ૦। ૨૩॥।	૫૦૦ ૦। ૧૨૫
૮૬ ૦। ૨૧॥	૯૬ ૦। ૨૪	૬૦૦ ૦। ૧૫૦
૮૭ ૦। ૨૧॥।	૯૭ ૦। ૨૪।	૭૦૦ ૦। ૧૭૫
૮૮ ૦। ૨૨	૯૮ ૦। ૨૪॥	૮૦૦ ૦। ૨૦૦
૮૯ ૦। ૨૨।	૯૯ ૦। ૨૪॥।	૯૦૦ ૦। ૨૨૫
૯૦ ૦। ૨૨॥	૧૦૦ ૦। ૨૫	૧૦૦૦ ૦। ૨૫૦

૨૦] અડધાની સાથે પાયાની એકીની પલાખીનો સંબંધ.

૧×૦॥ ૦॥	૨×૦।=૦॥	૧૧×૦॥ ૫॥	૨૨×૦।= ૫॥
૨ ૦॥ ૧	૪ ૦। ૧	૧૨ ૦॥ ૬	૨૪ ૦। ૬
૩ ૦॥ ૧॥	૬ ૦। ૧॥	૧૩ ૦॥ ૬॥	૨૬ ૦। ૬॥
૪ ૦॥ ૨	૮ ૦। ૨	૧૪ ૦॥ ૭	૨૮ ૦। ૭
૫ ૦॥ ૨॥	૧૦ ૦। ૨॥	૧૫ ૦॥ ૭॥	૩૦ ૦। ૭॥
૬ ૦॥ ૩	૧૨ ૦। ૩	૧૬ ૦॥ ૮	૩૨ ૦। ૮
૭ ૦॥ ૩॥	૧૪ ૦। ૩॥	૧૭ ૦॥ ૮॥	૩૪ ૦। ૮॥
૮ ૦॥ ૪	૧૬ ૦। ૪	૧૮ ૦॥ ૯	૩૬ ૦। ૯
૯ ૦॥ ૪॥	૧૮ ૦। ૪॥	૧૯ ૦॥ ૯॥	૩૮ ૦। ૯॥
૧૦ ૦॥ ૫	૨૦ ૦। ૫	૨૦ ૦॥ ૧૦	૪૦ ૦। ૧૦

જુના બોલવામાં નહિ હતા; તેનો કદી ન કરશો સંગ.

૨૧×૦॥ ૧૦॥	૪૨×૦। ૧૦॥	૩૧×૦॥ ૧૫॥	૬૨×૦। ૧૫॥
૨૨ ૦॥ ૧૧	૪૪ ૦। ૧૧	૩૨ ૦॥ ૧૬	૬૪ ૦। ૧૬
૨૩ ૦॥ ૧૧॥	૪૬ ૦। ૧૧॥	૩૩ ૦॥ ૧૬॥	૬૬ ૦। ૧૬॥
૨૪ ૦॥ ૧૨	૪૮ ૦। ૧૨	૩૪ ૦॥ ૧૭	૬૮ ૦। ૧૭
૨૫ ૦॥ ૧૨॥	૫૦ ૦। ૧૨॥	૩૫ ૦॥ ૧૭॥	૭૦ ૦। ૧૭॥
૨૬ ૦॥ ૧૩	૫૨ ૦। ૧૩	૩૬ ૦॥ ૧૮	૭૨ ૦। ૧૮
૨૭ ૦॥ ૧૩॥	૫૪ ૦। ૧૩॥	૩૭ ૦॥ ૧૮॥	૭૪ ૦। ૧૮॥
૨૮ ૦॥ ૧૪	૫૬ ૦। ૧૪	૩૮ ૦॥ ૧૯	૭૬ ૦। ૧૯
૨૯ ૦॥ ૧૪॥	૫૮ ૦। ૧૪॥	૩૯ ૦॥ ૧૯॥	૭૮ ૦। ૧૯॥
૩૦ ૦॥ ૧૫	૬૦ ૦। ૧૫	૪૦ ૦॥ ૨૦	૮૦ ૦। ૨૦

સાથેને ન લાગે ન્યાય

૪૧×૦॥ ૨૦॥	૮૨×૦। ૨૦॥	૧૦૦×૦॥ ૫૦	૨૦૦×૦। ૫૦
૪૨ ૦॥ ૨૧	૮૪ ૦। ૨૧	૨૦૦ ૦॥ ૧૦૦	૪૦૦ ૦। ૧૦૦
૪૩ ૦॥ ૨૧॥	૮૬ ૦। ૨૧॥	૩૦૦ ૦॥ ૧૫૦	૬૦૦ ૦। ૧૫૦
૪૪ ૦॥ ૨૨	૮૮ ૦। ૨૨	૪૦૦ ૦॥ ૨૦૦	૮૦૦ ૦। ૨૦૦
૪૫ ૦॥ ૨૨॥	૯૦ ૦। ૨૨॥	૫૦૦ ૦॥ ૨૫૦	૧૦૦૦ ૦। ૨૫૦
૪૬ ૦॥ ૨૩	૯૨ ૦। ૨૩		
૪૭ ૦॥ ૨૩॥	૯૪ ૦। ૨૩॥		
૪૮ ૦॥ ૨૪	૯૬ ૦। ૨૪		
૪૯ ૦॥ ૨૪॥	૯૮ ૦। ૨૪॥		
૫૦ ૦॥ ૨૫	૧૦૦ ૦। ૨૫		

આ મુજબ બોલાવવાથી છોકરાને આંક બોલવામાં રસ પડશે એટલુંજ નહિ પણ તેમને આંકનો સંબંધ પણ બરાબર સમજાશે.

* ચલણી નાણાંની ધાત.

૧॥ પાઈ = ૧ અધેલો.
૨ અધેલા = ૧ પૈસો
૨ પૈસા = ૧ ઢબુ
૨ ઢબુ = ૧ આનો
૨ આના = ૧ બેઆની
૨ બેઆની = ૧ પાવલી
૨ પાવલી = ૧ અડધો
૨ અડધા = ૧ રૂપીઓ

પૈસા એકની દોઢપાઈ ૨
ઢબુ એકના પૈસા ૨
આના એકના ઢબુ ૨
બેઆની એકના આના ૨
પાવલી એકની બેઆની ૨
અડધા એકની પાવલી ૨
રૂપીઆ એકના અડધા ૨

---

૧૨ પાઈ = ૧ આનો
૮ દોઢપાઈ = ૧ આનો
૪ પૈસા = ૧ આનો
૨ ઢબુ = ૧ આનો

આના એકની પાઈ ૧૨
આના એકની દોઢપાઈ ૮
આના એકના પૈસા ૪
આના એકના ઢબુ ૨

---

૨ અડધા = ૧ રૂપીઓ
૪ પાવલી = ૧ રૂપીઓ
૮ બેઆની = ૧ રૂપીઓ
૧૬ આના = ૧ રૂપીઓ
૩૨ ઢબુ = ૧ રૂપીઓ
૬૪ પૈસા = ૧ રૂપીઓ
૧૨૮ દોઢપાઈ = ૧ રૂપીઓ
૧૯૨ પાઈ = ૧ રૂપીઓ

રૂપીઆ એકના અડધા ૨
રૂપીઆ એકની પાવલી ૪
રૂપીઆ એકની બેઆની ૮
રૂપીઆ એકના આના ૧૬
રૂપીઆ એકના ઢબુ ૩૨
રૂપીઆ એકના પૈસા ૬૪
રૂપીઆ એકની દોઢપાઈ ૧૨૮
રૂપીઆ એકની પાઈ ૧૯૨

---

* આ ધાત શીખવતી વખતે વર્ગમાંના એક છોકરાને નાણાવટી બનાવી બીજા છોકરાઓ સાથે નાણાંની આપ લે કરાવવી.

૧ આનાની	૧૨	પાઇ
૨ આનાની	૨૪	પાઇ
૩ આનાની	૩૬	પાઇ
૪ આનાની	૪૮	પાઇ
૫ આનાની	૬૦	પાઇ
૬ આનાની	૭૨	પાઇ
૭ આનાની	૮૪	પાઇ
૮ આનાની	૯૬	પાઇ
૯ આનાની	૧૦૮	પાઇ
૧૦ આનાની	૧૨૦	પાઇ

૧૨ પાઇનો	૧	આનો
૨૪ પાઇના	૨	આના
૩૬ પાઇના	૩	આના
૪૮ પાઇના	૪	આના
૬૦ પાઇના	૫	આના
૭૨ પાઇના	૬	આના
૮૪ પાઇના	૭	આના
૯૬ પાઇના	૮	આના
૧૦૮ પાઇના	૯	આના
૧૨૦ પાઇના	૧૦	આના

બારાના કોઠા પરથી આ ઘાત શીખવવી.

૧ રૂપીઆના	૧૬	આના
૨ રૂપીઆના	૩૨	આના
૩ રૂપીઆના	૪૮	આના
૪ રૂપીઆના	૬૪	આના
૫ રૂપીઆના	૮૦	આના
૬ રૂપીઆના	૯૬	આના
૭ રૂપીઆના	૧૧૨	આના
૮ રૂપીઆના	૧૨૮	આના
૯ રૂપીઆના	૧૪૪	આના
૧૦ રૂપીઆના	૧૬૦	આના

૧૬ આનાનો	૧	રૂપીઓ
૩૨ આનાના	૨	રૂપીઆ
૪૮ આનાના	૩	રૂપીઆ
૬૪ આનાના	૪	રૂપીઆ
૮૦ આનાના	૫	રૂપીઆ
૯૬ આનાના	૬	રૂપીઆ
૧૧૨ આનાના	૭	રૂપીઆ
૧૨૮ આનાના	૮	રૂપીઆ
૧૪૪ આનાના	૯	રૂપીઆ
૧૬૦ આનાના	૧૦	રૂપીઆ

સોળાના કોઠા પરથી આ ઘાત શીખવવી.

૧ આનાના	૪	પૈસા
૨ આનાના	૮	પૈસા
૩ આનાના	૧૨	પૈસા
૪ આનાના	૧૬	પૈસા
૫ આનાના	૨૦	પૈસા

૬	આનાના	૨૪	પૈસા
૭	આનાના	૨૮	પૈસા
૮	આનાના	૩૨	પૈસા
૯	આનાના	૩૬	પૈસા
૧૦	આનાના	૪૦	પૈસા

૪	પૈસાનો	૧	આનો
૮	પૈસાના	૨	આના
૧૨	પૈસાના	૩	આના
૧૬	પૈસાના	૪	આના
૨૦	પૈસાના	૫	આના
૨૪	પૈસાના	૬	આના
૨૮	પૈસાના	૭	આના
૩૨	પૈસાના	૮	આના
૩૬	પૈસાના	૯	આના
૪૦	પૈસાના	૧૦	આના

ચોકના કોઠા પરથી આ ઘાત શીખવવી.

૧	પૈસાનો	૦।	આનો
૨	પૈસાનો	૦।।	આનો
૩	પૈસાનો	૦।।।	આનો
૪	પૈસાનો	૧	આનો
૫	પૈસાનો	૧।	આનો
૬	પૈસાનો	૧।।	આનો

૭	પૈસાના	૧।।।	આના
૮	પૈસાના	૨	આના
૯	પૈસાના	૨।	આના
૧૦	પૈસાના	૨।।	આના
૧૧	પૈસાના	૨।।।	આના
૧૨	પૈસાના	૩	આના
૧૩	પૈસાના	૩।	આના
૧૪	પૈસાના	૩।।	આના
૧૫	પૈસાના	૩।।।	આના
૧૬	પૈસાના	૪	આના

૦।	આનાનો	૧	પૈસો
૦।।	આનાના	૨	પૈસા
૦।।।	આનાના	૩	પૈસા
૧	આનાના	૪	પૈસા
૧।	આનાના	૫	પૈસા
૧।।	આનાના	૬	પૈસા
૧।।।	આનાના	૭	પૈસા
૨	આનાના	૮	પૈસા
૨।	આનાના	૯	પૈસા
૨।।	આનાના	૧૦	પૈસા
૨।।।	આનાના	૧૧	પૈસા
૩	આનાના	૧૨	પૈસા
૩।	આનાના	૧૩	પૈસા
૩।।	આનાના	૧૪	પૈસા

૨૪) બીજા ધોરણ માટે અંકગણિતનાં મનોયત્ન પાંચ આના.

૩।॥ આનાના ૧૫ પૈસા	૧૬ આનાનો ૧ રૂપીઓ
૪ આનાના ૧૬ પૈસા	
પાયના આંક પરથી આ વાત શીખવવી	૧ રૂપીઆના ૧૬ આના
૪ આનાનો ૦। રૂપીઓ	૦।॥ રૂપીઆના ૧૨ આના
૮ આનાનો ૦॥ રૂપીઓ	૦॥ રૂપીઆના ૮ આના
૧૨ આનાનો ૦।॥ રૂપીઓ	૦। રૂપીઆના ૪ આના

એકાથી જ્ઞાનનો ઉપયોગ. મનોયત્ન ૨.

૧) નવુંનો કોઠો લખો.

૨) આઠુનો કોઠો અવળો બોલી જાઓ.

૩) નવ વાર સાત લખોટા લઇએ તો કેટલા થાય?

૪) ૮×૫=; ૭×૭=; ૩×૯; ૮×૯=; ૭×૬= કેટલા?

૫) ૧૧૭, ૧૩૬, ૬૩, ૧૩૭, ૧૫૪, ૭૯ અને ૧૭૯ માં શતક, દસક અને એકમ કેટલા?

૬) ૨૪ રૂપીઆમાંથી ત્રણ ત્રણ, ચાર ચાર, છ છ, અને આઠ આઠ રૂપીઆવાળી કેટલી ટોપી આવે?

૭) એક શતક ને એક એકમ, બે દસક ને નવ એકમ; એક શતક, સાત દસક ને ત્રણ એકમના એકમ કેટલા?

૮) ૧૭૩, ૩૭, ૪૯, ૧૪૯, ૭૬, ૮૯, ૯૫, ૧૦૫ અને ૧૯૫ માં દસકનો આંકડો કયો છે તે કહો.

૯) ૬૩ માં સાત કેટલીવાર? ૬૩ માં ૯ કેટલી વાર?

૧૦) ૩૨ રૂપીઆમાંથી ચાર ચાર રૂપીઆવાળી કેટલી ટોપીઓ આવે? અને આઠ આઠ રૂપીઆવાળી કેટલી આવે?

૧૧) રોજના ૮ ગાઉ ચાલું તો ૭ દિવસમાં કેટલા ગાઉ ચાલું?

૧૨) હું રોજ ૩ લીટી લખું તો ૨૪ લીટી લખવાને કેટલા દિવસ લાગશે ? ૬ દિવસમાં કેટલી લીટી લખીશ ?
૧૩) ૪૫+૫; ૫૬+૮; ૪૯+૭; ૬૪+૮; ૪૨+૬; કેટલા ?
૧૪) ૬૦–૧૦; ૪૮–૮, ૪૨–૭; ૫૪–૯; ૩૫–૫; કેટલા ?
૧૫) નવું, સાતું, છક અને ચોકના કોઠાના જવાબ લખો.
૧૬) ૯૦માંની ૯ જાય તો ૮૧, ૮૧ માંથી ૯ જાય તો ૭૨, એમ કંઇ નહિ રહે ત્યાં સુધી નવ નવ બાદ કરો.
૧૭) ૬ માણસના પગ વધારે કે ચાર ગાયના ?
૧૮) એક પેનશીલના ૪ પૈસા તો ૯ પેનસીલનું શું ?
૧૯) ૨૭ પૈસામાંથી ૩ પૈસાવાળી કેટલી ચોપડી આવશે ?
૨૦) ૧૮માં ૨, ૩૬માં ૯, ૨૭માં ૩, ૨૪માં ૬ કેટલીવાર છે ?
૨૧) ત્રણ આંકડાની નાનામાં નાની સંખ્યા લખો.

પરચુરણ પ્રશ્નો. મનોયત્ન ૩.

૧) ૭ માણસના હાથ કેટલા ? પગ કેટલા ! નાક કેટલાં !
૨) ૪ ગાયના આંચળ કેટલા ? શીંગડાં કેટલાં ?
૩) ૭ અઠવાડીઆંના દિવસ કેટલા ?
૪) પૈસાના ૪ શેર વેંગણ મળે તો ૮ પૈસાના કેટલાં ?
૫ એક ભિખારીને ૭ પઇ આપતાં ૫ ભિખારીને આપવાને કેટલી પાઇઓ જોઇએ ?
૬) એક માણસનો ૯ રૂપીઆ ખરચ થાય તો ૬ માણસનો ખરચ કેટલો થાય ?
૭) લખોટાયત્રની એક હારમાં ૧૦ લખોટા છે તો ૮ હારના કેટલા થશે ?
૮) લખોટા યંત્રમાંથી ૮૫ લખોટા કાઢો.

૯) ત્રણ વાર આઠ કેરી લઉં તો કેટલી કેરી થાય?

૧૦) ૧૦માં ૧, ૨, ૩, ૪, ૫, ૬, ૭. ૮. અને ૯ ઉમેરીએ તો અનુક્રમે કેટલા થાય?

૧૧) એક ઘરમાં ૫ મરદ, ૩ બાયડી અને ૭ છોકરા છે. ત્યારે તે ઘરમાં કેટલાં માણસ હશે?

૧૨) ૩+૫+૭+૧ કેટલા?

૧૩) ૫ ને પાંચ દસ, દસ ને પાંચ પંદર, એમ પાંચ પાંચ ઉમેરી પચાસ સુધી બોલો.

૧૪) ૨૧ છોકરા હાજર છે, ૯ ગેરહાજર છે ત્યારે કુલ કેટલા છોકરા હશે?

૧૫) ૪૯માંથી ૧, ૨, ૩, ૪, ૫, ૬, ૭, ૮, અને ૯ બાદ કરીએ તો અનુક્રમે કેટલા રહે?

૧૬) ૧૦૦ કોડીમાંથી ત્રણ ત્રણ લેતા જાઓ અને બાકી કેટલી રહે તે કહેતા જાઓ.

૧૭) ૭૦માંથી સાત સાત લેતા જાઓ અને બાકી કેટલા રહે તે કહેતા જાઓ.

૧૮) ૧૪ છોકરામાંથી ૭ છોકરા રજા લઇ ગયા તો કેટલા રહ્યા?

૧૯ ૧૬ પેનો છે, બીજી કેટલી મળે તો ૨૪ પેન થાય?

૨૦) ૯૯ રૂપીઆ હતા, તેમાંથી ૨૫ રૂપીઆ ખરચ્યા તો કેટલા બાકી રહ્યા?

૨૧) ૭૫ કેરી હતી, તેમાંથી ૮ બગડી ગઇ, સારી કેટલી રહી?

૨૨) ૪૫ કોડી છે, બીજી કેટલી ઉમેરૂં તો ૫૪ થાય?

૨૩) મારી પાસે કોડી તથા ચિચોડા મળી ૬૩ છે, કોડી ૫૬ છે, તો ચિચોડા કેટલા હશે?

૨૪ ૪૨માંથી ૬ જાય તો કેટલા રહે ? ૪૨માંથી ૩૬ જાય કેટલા રહે ?

૨૫) બે આંકડાની મોટામાં મોટી સંખ્યામાંથી બે આંકડાની નાનામાં નાની સંખ્યા બાદ કરો.

૨૬) ૭૨ શબ્દ લખવાના હતા, તેમાં ૪ લખ્યા તો બાકી કેટલા લખવાના રહ્યા ?

૨૭) એક ટોપલામાં ૨૪ કેરી છે, બીજામાં ૩૨ છે, ત્યારે બીજા ટોપલામાં કેટલી વધારે છે ?

૨૮) મારી પાસે ૩૨ કોડી છે, મગન પાસે ૨૮ છે ત્યારે મારા કરતાં મગન પાસે કેટલી ઓછી છે ?

૨૯) મારી પાસે ૧૩ પેનો છે, મારા ભાઇ પાસે ૯ છે, હું કેટલી પેનો મારા ભાઈને આપું તો બંને પાસે સરખી થાય ?

૩૦) ૭ પૈસાનો પહેલા ધોરણનો મુખગણિત શિક્ષક મળે છે, ૪૯ પૈસા હોય, તો કેટલા મુખગણિત શિક્ષક આવે ?

૩૧) ૪૫ પતાસાં છે, જો દરેક છોકરાને પાંચ પાંચ આપું તો કેટલા છોકરાને અપાય ?

૩૨) ૪ જમરૂખનું વજન ૧ શેર થાય છે, ત્યારે ૩૨ જમરૂખનું વજન કેટલું થશે ?

૩૩) દરેક છોકરાને ૭ પૈસા આપતાં ૪૯ પૈસા વપરાયા ત્યારે છોકરા કેટલા હશે ?

૩૪) પાટલી ૭ છે, છોકરા ૨૮ છે ત્યારે દરેક પાટલી પર કેટલા છોકરાએ બેસવું ?

૩૫) એક બ્રાહ્મણ ૩ લાડુ ખાય છે, મારી પાસે ૨૭ લાડુ છે તો કેટલા બ્રાહ્મણને પહોંચશે ?

૩૬) મારા બાપાએ ૩૫ કાગળ અમને સાત ભાઇ વચ્ચે આપ્યા ત્યારે દરેકે કેટલા કાગળ લેવા ?

૩૭) ૭૨માં ૮ કેટલીવાર છે ? ૮ એ ૭૨માં કેટલીવાર છે ?

૩૮) એક પેનશીલના ૩ પૈસા બેસે છે તો ૨૮ પૈસામાંથી કેટલી પેનશીલ આવશે અને શું વધશે ?

૩૯) ૫૪ પૈસામાંથી દરેક છોકરાને ૯ પૈસા આપું, તો કેટલા છોકરાને અપાય અને શું વધશે ?

૪૦) હું ૫ પૈસા લઈ બજારમાં ગયો. તેમાંથી ૩ પૈસાની પેન લીધી, પછી મારા મામા મળ્યા તેમણે ૭ પૈસા આપ્યા, ત્યારે મારી પાસે કેટલા પૈસા થયા ?

૪૧) ૮૨ માંથી ૫ બાદ કરીએ અને જે રહે ? ૭ ઉમેરીએ તો કેટલા થાય ?

૪૨) ૭ છોકરા નવા આવ્યા ને ૫ ઊઠી ગયા તેથી વર્ગમાં ૨૩ છોકરા રહ્યા ત્યારે પહેલાં કેટલાં છોકરા હશે ?

૪૩) મારી પાસે ૩૫ લખોટા છે, તેમા ૧૪ મારા ભાઈના ને ૭ મારી બેનના છે ત્યારે મારા લખોટા કેટલા હશે ?

૪૪) કેટલા પંચા ૪૦ ? કેટલા ચોક ૪૦ ? કેટલા અઠ્ઠા ૪૦ ? કેટલા દાન ૪૦ ?

૪૫) દાન સુધીમાં કયા કયા પલાખાનો જવાબ ૬૩ આવે ?

૪૬) ૩૨માં ૮ કેટલીવાર ? ૩૨ માં ૪ કેટલીવાર ?

૪૭) ૨૪ પૈસામાંથી બબ્બેની. ત્રણ ત્રણની ચાર ચારની અને છ છની ઢગલી કરૂં તો કેટલી થાય ?

૪૮) ૬૩ પૈસાની ૭ ઢગલીને બદલે ૯ ઢગલી કરૂં તો દરેકમા કેટલા ઓછા આવશે ?

૪૯) કઇ સંખ્યામાં ૫ ઉમેરી ૯ બાદ કરીએ તો કંઇ રહે નહિ ?